

Lag om växtförädlarrätt 22.12.2009/1279

I enlighet med riksdagens beslut förekrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skydd av växtförädlarens rätt (*växtförädlarrätt*). Växtförädlarrätt kan beviljas för sorter inom alla botaniska släkten och arter.

2 §

Europeiska gemenskapens lagstiftning

Bestämmelser om Europeiska gemenskapens växtförädlarrätt ingår i rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt.

Innehavare av gemenskapens växtförädlarrätt har samma skydd som innehavare av växtförädlarrätt enligt denna lag, om inte något annat bestäms i denna lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *avledd sort* en sort som tagits fram genom att en skyddad sort utnyttjats i väsentlig mån,

2) *växtförädlarrätt* förädlarens ensamrätt att utnyttja en sort yrkesmässigt i enlighet med denna lag; växtförädlarrätten omfattar också

a) sorter som inte tydligt skiljer sig från skyddade sorter,

b) avledda sorter, om inte sorten i sig själv är en avledd sort, och

c) sorter vars produktion kräver upprepad användning av den skyddade sorten,

3) *innehavare av växtförädlarrätt* den som har förädlat sorten eller den till vilken rätten har övergått; som innehavare av växtförädlarrätten betraktas den som senast har antecknats som innehavare av växtförädlarrätten i det register över växtförädlarrätter som avses i 22 §, om inte något annat visas,

4) *sort* en grupp av växter inom ett enskilt botaniskt taxon av lägsta kända nivå som kan

a) definieras genom beskrivningen av de kännetecken som är ett resultat av en bestämd genotyp eller kombination av genotyper,

- b) särskiljas från alla andra växtgrupper genom minst ett av kännetecknen, och
 - c) betraktas som en enhet beträffande dess lämplighet att förökas oförändrad,
- 5) *hybrid* avkomma efter korsning mellan genetiskt olika föräldrar,
- 6) *förökningsmaterial* alla växtdelar som kan användas för att föröka växten,
- 7) *material av sorten*
- a) förökningsmaterial av sorten,
 - b) skörd som bärgats på en odling av sorten, hela växter och växtdelar, och
 - c) alla produkter som framställs direkt av den bärgade skörden,
- 8) *marknadsföring* försäljning eller annan överlåtelse mot ersättning, lagring i försäljningssyfte, utbudande till försäljning, överlåtelse utan vederlag i kommersiellt syfte samt ställande till förfogande, mot betalning eller gratis, på Europeiska unionens marknad för distribution eller användning inom unionen.

2 kap

Växtförädlarrätt

4 §

Växtförädlarrättens innehåll

Innehavaren av en växtförädlarrätt har ensamrätt att utnyttja förökningsmaterial av sorten i yrkesmässig produktion och marknadsföring.

Följande åtgärder som gäller förökningsmaterial förutsätter tillstånd av innehavaren av växtförädlarrätten på villkor som denne bestämt:

- 1) förökning,
- 2) bearbetning för förökningsändamål,
- 3) marknadsföring, export och import, och
- 4) lagring för något i 1–3 punkten nämnt ändamål.

De åtgärder som nämns i 2 mom. får inte utan tillstånd av innehavaren av växtförädlarrätten vidtas i fråga om skörd som erhållits genom otillåten användning av förökningsmaterial av den skyddade sorten, om inte innehavaren av växtförädlarrätten har haft en rimlig möjlighet att utöva sin rätt till detta förökningsmaterial.

5 §

Inskränkningar av växtförädlarrätten

Växtförädlarrätten begränsar inte användningen av en sort i åtgärder

- 1) av privat natur och utan kommersiellt syfte,
- 2) som vidtas i experiment- och forskningssyfte,
- 3) som vidtas i syfte att förädla nya sorter,
- 4) som vidtas i syfte att producera utsäde för den egna lägenheten under de förutsättningar som anges i 6 §.

6 §

Rätt till odling av en skyddad sort och skyldighet att betala ersättning för den

Odlaren har rätt att mot ersättning till förökningsändamål använda och producera förökningsmaterial av skyddade sorter på en lägenhet som är i egen besittning. Denna rätt gäller odling av sorter, fränsett hybrider, av följande växtarter: havre, korn, råg, vete, rågvete, rybs, raps, lin, ärter, bonböna, potatis och bovete.

Ersättningen ska vara betydligt mindre än den royalty som tas ut vid marknadsföring av förökningsmaterial av sorten. Ett avtal om beloppet av den skäligen ersättning som ska betalas till innehavaren av växtförädlarrätten kan ingås mellan innehavaren av växtförädlarrätten och odlaren eller mellan organisationer som representerar dem. Har inget avtal ingåtts eller tillämpas det inte, är odlaren skyldig att till innehavaren av växtförädlarrätten betala en ersättning som utgör 50 procent av den summa som tas ut vid marknadsföring av förökningsmaterial av sorten.

En odlare som besitter en åkerareal som är mindre än 10 hektar har rätt att utan att betala ersättning använda förökningsmaterial av en skyddad sort på det sätt som avses i 1 mom. Ersättning för odling av en skyddad potatissort ska i ett sådant fall dock betalas, om sorten odlas på mer än två hektar eller vid odling av tidig potatis under täckmaterial på mer än en hektar.

Odlaren är skyldig att på begäran lämna myndigheterna och innehavaren av växtförädlarrätten de uppgifter som behövs för att betalningsskyldigheten ska kunna konstateras.

7 §

Rätt till uppgifter om odling av en skyddad sort

En innehavare av växtförädlarrätt har rätt att ur det informationssystem som avses i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem (284/2008) få tillgång till följande uppgifter som behövs för fullgörande av odlarens betalningsskyldighet enligt 6 §:

- 1) odlarens namn och kontaktuppgifter,
- 2) lägenhetssignum,

3) den åkerareal som odlaren besitter, om den i fråga om en skyddad potatissort är över två hektar, i fråga om odling av tidig potatis under täckmaterial över en hektar eller i fråga om andra sorter över tio hektar,

4) odlingsarealen för sorter som skyddas enligt Europeiska gemenskapens växtförädlarrätt, om den överstiger en areal som kalkylmässigt behövs för att producera 92 ton spannmål,

5) odlingsarealen för potatissorter som skyddas enligt Europeiska gemenskapens växtförädlarrätt, om den överstiger en areal som kalkylmässigt behövs för att producera 185 ton potatis, och

6) odlingsarealer per växtsort när dessa besätts med egenproducerat utsäde av sorter som är skyddade enligt denna lag.

En innehavare av växtförädlarrätt får använda uppgifter som lämnats ut i enlighet med 1 mom. endast för att utöva sin rätt till ersättning enligt 6 §. Innehavaren av växtförädlarrätten har inte rätt att lämna uppgifterna vidare.

En förutsättning för utlämnande av uppgifter enligt 1 mom. är att innehavaren av växtförädlarrätten och odlaren eller organisationer som representerar dem i enlighet med 6 § har avtalat om den ersättning som ska betalas till innehavaren av växtförädlarrätten.

8 §

Förstöring av uppgifter om odling av skyddade sorter

Inom ett år efter utgången av det kalenderår för vilket uppgifter har lämnats ut för fullgörande av den betalningsskyldighet som avses i 6 § ska innehavaren av växtförädlarrätten förstöra de uppgifter som lämnats ut med stöd av 7 §.

9 §

Konsumtion av växtförädlarrätten

Växtförädlarrätten gäller inte åtgärder som hänför sig till marknadsföring i Finland av material av en skyddad sort eller av sorter som avses i 3 § 7 punkten underpunkt a–c, om inte dessa åtgärder vidtas

1) i syfte att föröka sorten, eller

2) i syfte att exportera material av sorten till ett sådant land som inte skyddar sorter av det växtsläkte eller den växtart som sorten hör till, om inte det exporterade materialet är avsett för slutlig förbrukning.

3 kap

Villkor för beviljande av växtförädlarrätt

10 §

Villkor som gäller sökanden

Växtförädlarrätt får sökas av en fysisk eller juridisk person eller av ett organ som enligt gällande lagstiftning ska jämföras med juridisk person. Växtförädlarrätt kan sökas gemensamt av två eller flera personer.

Om någon annan än den som förädlat sorten ansöker om växtförädlarrätt, ska han eller hon styrka sin rätt till sorten.

11 §

Villkor som gäller sorter

Växtförädlarrätt beviljas om sorten är ny, kan särskiljas från andra kända sorter, har ett enhetligt växtbestånd och är beständig till sina kännetecken.

En sort betraktas inte som ny om förökningsmaterial eller skörd av sorten med samtycke av innehavaren av växtförädlarrätten har sålts eller på någon annat sätt överlåtits i syfte att utnyttjas

- 1) i Finland en längre tid än ett år innan ansökan lämnades in,
- 2) utomlands en längre tid än sex år innan ansökan lämnades in, när det är fråga om träd eller vin, eller
- 3) utomlands en längre tid än fyra år, när det är fråga om andra växter än de som avses i 2 punkten.

Växtförädlarrätt får inte beviljas om gemenskapens skydd gäller för sorten i enlighet med rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt.

4 kap

Godkännande av växtförädlarrätt

12 §

Behörig myndighet

Livsmedelssäkerhetsverket (*Evira*) svarar för godkännande, registrering och offentliggörande av växtförädlarrätt samt upprätthållande av registret över växtförädlarrätter.

13 §

Ansökan

Ansökan om beviljande av växtförädlarrätt ska göras skriftligen till Evira på finska, svenska eller engelska. Ansökan ska innehålla

- 1) namn, kontaktuppgifter, personbeteckning eller företags- och organisationsnummer och hemort i fråga om den som ansöker om växtförädlarrätt och ett eventuellt ombud samt förädlarens namn och kontaktuppgifter,

2) förslag till sortnamn och en utredning om användningen av sortnamnet samt förädlarens beteckning,

3) växtsläkte och växtart,

4) uppgifter om sortens ursprung, skydd i en annan stat och provresultaten,

5) uppgifter om huruvida prioritet kommer att sökas samt om var och när de tidigare ansökningarna har gjorts,

6) försäkran om att sorten inte har marknadsförts på det sätt som avses i 11 § 2 mom. innan ansökan lämnats in, och

7) uppgift om sorten har godkänts i enlighet med gentekniklagen (377/1995) eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1829/2003 om genetisk modifierade livsmedel och foder.

Som ansökningsdatum antecknas den dag då ansökningshandlingarna har lämnats in till Evira och ansökningsavgiften har betalats. För att ett ansökningsdatum ska erhållas krävs det att ansökan åtminstone anger sökandens namn och kontaktuppgifter, växtsläktet och växtarten, sortnamnet och förädlarens beteckning.

Om sökanden inte har lämnat alla uppgifter enligt 1 mom., ska Evira uppmana sökanden att avhjälpa bristerna i ansökan inom viss tid. Om sökanden inte avhjälper bristerna inom den tiden, ska ansökan lämnas utan prövning.

En ansökan som lämnats utan prövning tas till behandling, om sökanden inom en månad efter den av Evira utsatta tiden begär det samt vidtar åtgärder för att avhjälpa bristen och inom samma tid betalar en avgift för ny behandling.

Om det föreslagna sortnamnet kan förväxlas med ett varumärke, ett namn, en firma eller någon annan beteckning som gäller växtsortsmaterial eller liknande varor och som sökanden har ensamrätt till, ska ett registerutdrag av Patent- och registerstyrelsen om att varumärket, namnet, firman eller någon annan beteckning har avförts ur registret fogas till ansökan. Om en sådan beteckning inte har registrerats ska en redogörelse av sökanden om att han eller hon har avstått eller är beredd att avstå från sin rätt att använda denna beteckning fogas till ansökan.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ansökan ska innehålla enligt 1 mom. kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Provisoriskt skydd

Från och med ansökningsdatumet gäller ett provisoriskt skydd tills växtförädlarrätt har beviljats. Något provisoriskt skydd finns inte om växtförädlarrätt inte beviljas.

15 §

Prioritet

Prioriteten beträffande ansökningar om växtförädlarrätt bestäms utifrån ansökningsdatum. Om flera ansökningar har samma ansökningsdatum ska deras inbördes prioritet bestämmas enligt tidpunkten för när de kommit in. Om prioriteten inte kan bestämmas utifrån tidpunkten för när de kommit in ska ansökningarna ha samma prioritet.

Har den som ansöker om växtförädlarrätt tidigare ansökt om växtförädlarrätt inom ett territorium som hör till en medlem i Internationella unionen för skydd av växtförädlingsprodukter eller i Världshandelsorganisationen ska ansökan, om den görs inom tolv månader från den dag då den tidigare ansökan lämnades in, anses ha blivit gjord samtidigt.

Förutsättningar för bestämmande av prioritet enligt 2 mom. är att prioritet uttryckligen krävs då ansökan görs och att kopior av den tidigare ansökan som gäller sorten och handlingar i anslutning till den lämnas till Evira inom tre månader från det att ansökan inlämnades. Kopiorna ska vara bestyrkta av den myndighet som tog emot den första ansökan angående växtsorten i fråga.

Sökanden ska lämna Evira de uppgifter, handlingar och material som behövs för behandlingen av ansökan inom två år räknat från utgången av den i 2 mom. angivna prioritetstiden. Om den första ansökan har avslagits, ska sökanden ges tillräckligt med tid att lämna Evira de uppgifter, handlingar och material som behövs för behandlingen av ansökan.

Närmare bestämmelser om hur en begäran om prioritet ska läggas fram kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Offentliggörande av ansökan

Evira ska genom att offentliggöra de uppgifter som identifierar ansökan ge allmänheten tillfälle att framställa invändningar mot ansökan.

Invändningarna ska göras skriftligen till Evira inom tre månader efter att ansökan offentliggjorts.

Närmare bestämmelser om offentliggörande av ansökan och om de uppgifter som identifierar ansökan och som ska offentliggöras kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

17 §

Invändning om bättre rätt

Om någon påstår sig ha bättre rätt till en sort än sökanden, ska han eller hon rikta ett skriftligt yrkande om det till Evira. Om saken är oklar, ska Evira förelägga honom eller henne att väcka talan vid domstol inom en viss tid. Om talan inte väcks inom denna tid lämnas invändningen utan avseende, vilket ska nämnas i föreläggandet.

Är en tvist om bättre rätt till en sort anhängig vid en domstol, ska behandlingen av ansökan avbrytas till dess ärendet har avgjorts slutligt.

18 §

Överföring av ansökan

Om någon inför Evira visar att han eller hon har bättre rätt till en sort än sökanden, ska Evira överföra ansökan på honom eller henne, om han eller hon yrkar det. Samtidigt ska den som ansökan överförs på betala en ansökningsavgift.

Förrän ett yrkande på överföring har avgjorts slutligt får ansökan inte lämnas utan prövning, bifallas, avslås eller återtas.

19 §

Undersökning av sort

Evira ordnar att sorten undersöks på begäran av sökanden i enlighet med internationella metoder för att utreda om sorten är särskiljbar, enhetlig och beständig, om inte undersökningen av särskilda skäl ska anses onödig.

Sökanden ska tillhandahålla Evira eller den som utför undersökningen behövligt material av sorten och övriga behövliga upplysningar.

20 §

Beslut om växtförädlarrätt

När den tid som reserverats för framställande av invändningar har gått ut utreder Evira huruvida sorten uppfyller de krav som ställs i 11 § samt fattar beslut om godkännande av växtförädlarrätt. Beslut och återtaganden som gäller ansökan offentliggörs och beslut om godkända ansökningar ska antecknas i det register över växtförädlarrätter som avses i 22 §.

21 §

Giltighet

Växtförädlarrätten gäller från den dag då Evira har fattat beslut om godkännande. Rätten kan genom betalning av årsavgift varje kalenderår före utgången av januari hållas i kraft i 30 år räknat från ingången av året efter det då beslutet om godkännande fattades.

Giltigheten för växtförädlarrätten upphör om sökanden beviljas gemenskapens växtförädlarrätt för den skyddade sorten.

22 §

Registret över växtförädlarrätter

I det register över växtförädlarrätter som förs av Evira antecknas följande uppgifter om godkända växtförädlarrätter:

1) växtförädlarrättens registernummer,

- 2) namn och kontaktuppgifter för innehavaren av växtförädlarrätten och för ett eventuellt ombud, innehavarens och ombudets företags- och organisationsnummer och hemort samt anmälan om byte av ombud samt förädlarens namn och kontaktuppgifter,
- 3) vilket växtsläkte och vilken växtart sorten tillhör samt uppgifter som identifierar sortbeskrivningen,
- 4) godkänt sortnamn, datum då sortnamnet föreslagits och förädlarens beteckning,
- 5) ansökningsdatum, ansökningsnummer och datum för offentliggörandet samt datum för godkännandet av växtförädlarrätten,
- 6) beviljad prioritet och den stat där tidigare ansökan som gäller växtsorten har gjorts samt datum då ansökan har gjorts,
- 7) betalning av årsavgift,
- 8) beviljad tvångslicens eller ömsesidig tvångslicens och licens,
- 9) panträtt,
- 10) beslut av Evira som inte vunnit laga kraft, ansökningar om ändring, utmätningar, kvarstad och domstolsbeslut i ärendet,
- 11) datum för växtförädlarrättens upphörande.

Om frågan om införande av anteckning i registret inte omedelbart kan avgöras, ska i registret antecknas att anteckning har begärts.

På registret över växtförädlarrätter och på handlingar i registret tillämpas i övrigt vad som bestäms i lagen om landsbygdsnäringsförvaltningens informationssystem.

Närmare bestämmelser om innehållet i de anteckningar som införs i registret enligt 1 mom. kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

23 §

Avförande ur register

Om det visas att en i registret antecknad licens, panträtt eller tvångslicens har upphört att gälla, ska anteckningen avföras.

Personuppgifterna enligt 22 § 1 mom. 2 punkten för en fysisk person avförs ur registret senast efter tio år från det att växtförädlarrätten har upphört att gälla. På avförande av uppgifter som införts i registret tillämpas vad som bestäms i personuppgiftslagen (523/1999) eller beslutas med stöd av den.

Bestämmelser om arkivering av uppgifter som avförts ur registret finns i arkivlagen (831/1994).

5 kap

Sortnamn

24 §

Val och användning av sortnamn

Med hjälp av sortnamnet ska sorten kunna särskiljas från andra sorter av samma eller en närbesläktad art.

Ett sortnamn får inte godkännas om det kan förväxlas med ett varumärke, ett namn, en firma eller någon annan beteckning som någon annan än sökanden har skydd för, vilket därmed utgör hinder mot att registrera sortnamnet.

När förökningsmaterial av en skyddad sort marknadsförs ska dess godkända sortnamn användas. Ett godkänt sortnamn ska användas också efter det att giltighetstiden för växtförädlarrätten har gått ut eller rätten annars har upphört att gälla.

Närmare bestämmelser om valet av sortnamn och användningen av sortnamnet kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

25 §

Upphävande av sortnamn och ny benämning för en sort

Evira ska upphäva ett godkänt sortnamn, om

- 1) sortnamnet har godkänts i strid med denna lag och hindret för godkännande kvarstår,
- 2) innehavaren av växtförädlarrätten så yrkar och anger ett välgrundat skäl till detta, eller
- 3) någon visar upp ett domstolsbeslut som förbjuder att namnet används om sorten.

Evira ska underrätta innehavaren av växtförädlarrätten om kravet på att upphäva sortnamnet och uppmana innehavaren att lämna in ett nytt förslag på sortnamn inom 30 dagar efter det att innehavaren har fått del av kravet.

Förslaget till nytt namn ska prövas av Evira. När Evira har godkänt det nya namnet ska det offentliggöras och registreras.

Närmare bestämmelser om upphävande och ändring av sortnamn kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap

Upphörande, ogiltigförklarande och förverkande av växtförädlarrätt

26 §

Växtförädlarrättens upphörande

Om innehavaren av växtförädlarrätten skriftligen meddelar Evira att han eller hon avstår från sin växtförädlarrätt, ska Evira genom beslut konstatera att växtförädlarrätten upphört.

Om årsavgiften inte har betalats i enlighet med 21 § ska Evira uppmana innehavaren av växtförädlarrätten att betala årsavgiften inom en av Evira utsatt tid, vid äventyr att växtförädlarrätten upphör. Om innehavaren av växtförädlarrätten inte har betalat avgiften inom utsatt tid, ska Evira genom beslut konstatera att växtförädlarrätten upphört.

Om växtförädlarrätten är utmätt eller en panträtt i den antecknats i registret eller om en tvist om överföring av växtförädlarrätten pågår, får växtförädlarrätten inte upphävas så länge utmätningen pågår eller panträtten är i kraft eller tvisten inte har blivit slutligt avgjord.

27 §

Ogiltigförklarande

Domstolen ska förklara en växtförädlarrätt ogiltig, om följande gäller vid tidpunkten för beviljandet av rätten:

- 1) de villkor som gäller sortens särskiljbarhet eller nyhet har inte uppfyllts,
- 2) de villkor som gäller sortens enhetlighet eller beständighet har inte uppfyllts och beslutet om att godkänna växtförädlarrätten till väsentliga delar har baserat sig på uppgifter som sökanden har lämnat.

Domstolen ska förklara växtförädlarrätten ogiltig om rätten har beviljats en sökande som inte är berättigad till den, såvida Evira inte överför växtförädlarrätten på den som är berättigad till den.

I ärenden som gäller ogiltigförklarande av växtförädlarrätt ska domstolen begära utlåtande av Evira.

28 §

Förverkande

Evira ska förklara växtförädlarrätten förverkad, om

- 1) innehavaren av växtförädlarrätten inte förmår framställa sådant förökningsmaterial av sorten vars kännetecken motsvarar kännetecknen för den skyddade sorten,
- 2) innehavaren av växtförädlarrätten inte inom utsatt tid på uppmaning av Evira tillhandahåller förökningsmaterial av sorten, handlingar och andra upplysningar som behövs för att utreda om sorten bibehålls på behörigt sätt, eller
- 3) sortnamnet har upphävts efter det att växtförädlarrätten godkändes och innehavaren av växtförädlarrätten inte föreslår något nytt godtagbart sortnamn.

29 §

Registrering av att växtförädlarrätten upphört

I registret antecknas att växtförädlarrätten upphört, om

- 1) växtförädlarrätten har upphört i enlighet med 26 §,
- 2) växtförädlarrätten har förklarats ogiltig genom ett domstolsbeslut som vunnit laga kraft i enlighet med 27 §,
- 3) växtförädlarrätten förklarats förverkad genom ett beslut av Evira i enlighet med 28 §, eller
- 4) giltigheten har upphört i enlighet med 21 §.

7 kap

Licens, tvångslicens och ömsesidig tvångslicens

30 §

Licens

Om innehavaren av en växtförädlarrätt har gett någon annan tillstånd att yrkesmässigt utnyttja en skyddad sort (*licens*), får denne överlåta sin rätt vidare endast om detta har avtalats.

Om licensen tillhör ett företag, får den överlåtas i samband med att företaget överlåts, om inte något annat har avtalats.

Om innehavaren av en växtförädlarrätt meddelar att han eller hon avstår från sin växtförädlarrätt och en licens för sorten har antecknats i registret, ska Evira underrätta innehavaren av licensen om saken för att reservera en skälig tid för denne att bevaka sina rättigheter innan Evira genom sitt beslut konstaterar att växtförädlarrätten har upphört.

31 §

Tvångslicens

Om förökningsmaterial av en registrerad sort inte produceras på villkor som med hänsyn till det allmänna intresset är skäliga för marknaden och i tillräcklig mängd med beaktande av livsmedelsförsörjningens allmänna behov, kan den som vill utnyttja sorten yrkesmässigt i Finland få tvångslicens för detta, om det inte finns godtagbara skäl till det sätt på vilket innehavaren av växtförädlarrätten förfarit. En tvångslicens omfattar också rätt att av innehavaren av växtförädlarrätten få en behövlig mängd förökningsmaterial av sorten.

Tvångslicens kan beviljas endast den som anses ha förutsättningar att på godtagbart sätt och på de villkor som anges i tvångslicensen utnyttja den sort som växtförädlarrätten gäller. En tvångslicens hindrar inte innehavaren av växtförädlarrätten att själv utnyttja sin rätt eller att bevilja licens för sorten.

Tvångslicens beviljas av en domstol, som bestämmer i vilken omfattning en skyddad sort får utnyttjas samt fastställer vederlaget och de övriga villkoren i tvångslicensen. Domstolen kan på yrkande av innehavaren av växtförädlarrätten upphäva tvångslicensen eller fastställa nya villkor för den, om väsentligt förändrade förhållanden förutsätter det.

32 §

Ömsesidig tvångslicens

Om innehavaren av ett patent på en bioteknisk uppfinning inte kan utnyttja patentet utan att göra intrång i en tidigare meddelad växtförädlarrätt som gäller en sort, får patenthavaren ansöka om tvångslicens av en domstol att utan ensamrätt mot lämplig avgift utnyttja den växtsort som skyddas av växtförädlarrätten. Om patenthavaren beviljas en sådan tvångslicens, har innehavaren av växtförädlarrätten på skäliga villkor rätt till en ömsesidig licens att använda den skyddade uppfinningen.

De som ansöker om sådan licens som avses i 1 mom. ska visa att de utan framgång har vänt sig till innehavaren av växtförädlarrätten för att erhålla ett licensavtal och att uppfinningen utgör ett viktigt tekniskt framsteg av betydande ekonomiskt intresse i förhållande till den skyddade sorten.

I patentlagen (550/1967) bestäms om växtförädlarens rätt att få tvångslicens att använda en uppfinning som skyddats med patent.

8 kap

Privaträttsligt skydd

33 §

Förhindrande av intrång

Om någon gör intrång i den ensamrätt som en växtförädlarrätt medför, kan domstolen förbjuda honom eller henne att fortsätta eller upprepa handlingen.

34 §

Föreläggande om avbrytande för en mellanhand

När domstolen behandlar en talan enligt 33 § kan den på yrkande av innehavaren av en växtförädlarrätt vid vite förordna att administratören av en sändare, server eller någon annan anordning eller någon annan tjänstelevererande mellanhand avbryter den användning som påstås göra intrång i växtförädlarrätten (*föreläggande om avbrytande*), om det inte kan anses oskäligt med hänsyn till rättigheterna för den person som påstås göra intrång i växtförädlarrätten eller med hänsyn till mellanhänders eller växtförädlarrättsinnehavarens rättigheter.

Innan talan enligt 33 § väcks kan domstolen på yrkande av innehavaren av en växtförädlarrätt meddela ett föreläggande om avbrytande, om förutsättningar enligt 1 mom. finns för det och om det är uppenbart att rättsinnehavarens rättigheter annars allvarligt äventyras. Domstolen ska bereda den mot vilken föreläggande begärs och den som påstås göra intrång i en växtförädlarrätt tillfälle att bli hörda. Delgivning till den mot vilken ett föreläggande har sökts kan ske per post, telefax eller elektronisk post. I övrigt tillämpas 8 kap. i rättegångsbalken på behandlingen av ärendet.

Domstolen kan på begäran meddela det föreläggande om avbrytande som avses i 2 mom. interimistiskt utan att höra den som påstås ha gjort intrång, om ärendets brådskande natur nödvändigtvis kräver det. Föreläggandet är i kraft tills något annat bestäms. Den som påstås ha gjort ett intrång ska utan dröjsmål efter att föreläggandet har meddelats beredas tillfälle att bli hörd. När denne har hörts ska domstolen utan dröjsmål besluta om föreläggandet ska vara i kraft eller återkallas.

Ett föreläggande om avbrytande som meddelats med stöd av denna paragraf får inte äventyra tredje mans rätt att sända och ta emot meddelanden. Ett föreläggande om avbrytande träder i kraft när sökanden ställer en sådan säkerhet hos utmätningssmannen som avses i 8 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007), om inget annat följer av 7 kap. 7 § i rättegångsbalken. Ett föreläggande om avbrytande som meddelats med stöd av 2 eller 3 mom. i denna paragraf förfaller, om inte talan enligt 33 § väcks inom en månad från det att föreläggandet meddelades.

Den som begär ett föreläggande om avbrytande ska ersätta den som meddelats föreläggandet liksom också den som påstås ha gjort intrång för den skada som orsakas av att föreläggandet verkställs samt för kostnaderna i ärendet, om talan enligt 33 § förkastas eller avvisas utan prövning eller om behandlingen av ärendet avskrivs som en följd av att käranden återtagit talan eller uteblivit från rätten. Samma gäller om föreläggandet om avbrytande återkallas med stöd av 3 mom. eller förfaller med stöd av 4 mom. När en talan om ersättning av skada och kostnader väcks ska 7 kap. 12 § i rättegångsbalken iakttas.

35 §

Fastställsetalan

Innehavaren av en växtförädlarrätt eller den som med stöd av licens eller tvångslicens har rätt att utnyttja en sort som skyddas av växtförädlarrätt kan väcka fastställsetalan för att klarlägga om han eller hon enligt den beviljade växtförädlarrätten åtnjuter skydd mot annan eller inte, såvida frågan är oklar och detta vållar honom eller henne olägenhet.

Den som utnyttjar eller ämnar utnyttja en växtsort som skyddas av växtförädlarrätt kan på samma villkor väcka fastställsetalan mot innehavaren av växtförädlarrätten för att klarlägga om det med anledning av den beviljade växtförädlarrätten finns hinder för nämnda verksamhet eller inte.

36 §

Gottgörelse och skadestånd

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet gör intrång i växtförädlarrätten eller bryter mot bestämmelsen i 24 § 3 mom. om användning av sortnamn är skyldig att till innehavaren av växtförädlarrätten betala skälig gottgörelse för utnyttjande av sortnamnet och ersätta den skada som kränkningen medför. Om oaktsamheten är ringa kan skadeståndet jämkas.

Om intrånget i växtförädlarrätten eller överträdelsen av 24 § 3 mom. om användning av sortnamn inte skett uppsåtligen och inte beror på oaktsamhet, är den som gjort intrång skyldig att betala skälig gottgörelse för utnyttjandet av sortnamnet.

På grund av intrång i växtförädlarrätten eller överträdelse av 24 § 3 mom. om användning av sortnamn kan gottgörelse och skadestånd yrkas endast för de fem senaste åren innan talan väcktes.

Om växtförädlarrätten har förklarats ogiltig genom en dom som vunnit laga kraft föreligger ingen gottgörelse- eller skadeståndsskyldighet.

I fråga om skadestånd gäller dessutom bestämmelserna i skadeståndslagen (412/1974).

37 §

Odlarens ersättningsskyldighet

En odlare som försummar skyldigheten enligt 6 § är skyldig att betala ersättning till innehavaren av växtförädlarrätten. Ersättningens storlek bestäms i enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 1768/95 om införande av genomförandebestämmelser för det undantag i jordbruket som föreskrivs i artikel 14.3 i rådets förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt.

38 §

Återlämnande av en växtsorts växtmaterial

På talan av en part vars rätt har kränkts kan domstolen i den mån det är skäligt bestämma att växtmaterial som intrånget gäller ska överlämnas till den kränkta parten mot lösen. Detta gäller inte den som i god tro har fått växtmaterial av sorten eller särskild rätt till detta och som inte själv har gjort intrång i växtförädlarrätten.

Det växtmaterial av sorten som avses i 1 mom. får tas i beslag, om den vars rätt kränkts har krävt att växtmaterialet av sorten ska överlämnas enligt utsökningsbalken.

39 §

Intrång i det provisoriska skyddet

Utnyttjar någon annan än sökanden yrkesmässigt en sort och förökningsmaterial av sorten under den tid som avses i 14 §, ska bestämmelserna om intrång i växtförädlarrätt tillämpas, om växtförädlarrätten senare beviljas.

För sådan kränkning av växtförädlarrätten som ägt rum under den tid det provisoriska skyddet gällt kan inte straff som avses i 9 kap. i denna lag eller 49 kap. 2 § i strafflagen (39/1889) dömas ut.

För en skada som uppstått före offentliggörandet av ansökan enligt 16 § kan ersättning dömas ut endast enligt 36 § 2 mom.

Om skadeståndstalan väcks inom ett år efter att växtförädlarrätten har godkänts, tillämpas inte 36 § 3 mom.

40 §

Offentliggörande av en dom

Domstolen kan i ett tvistemål som gäller intrång i växtförädlarrätten på yrkande av käranden ålägga svaranden att ersätta käranden för de kostnader denne har av att vidta lämpliga åtgärder för att sprida information om en lagakraftvunnen dom i vilken svaranden har konstaterats ha gjort intrång i en växtförädlarrätt. Ett åläggande får inte ges om spridningen av informationen har begränsats i någon annan lag. Vid prövningen av om ett åläggande ska ges och vad det ska innehålla ska domstolen beakta den allmänna betydelsen av offentliggörandet, intrångets art och omfattning, de kostnader som offentliggörandet medför och andra motsvarande omständigheter.

Domstolen bestämmer ett maximibelopp för de skäligen kostnader för offentliggörande som svaranden ska ersätta. Käranden har inte rätt till ersättning, om uppgifter om domen inte har offentliggjorts inom en av domstolen utsatt tid räknat från den tidpunkt då domen vunnit laga kraft.

9 kap

Straffbestämmelser

41 §

Intrång i växtförädlarrätt

Den som uppsåtligen kränker ensamrätten enligt 4 § ska, om inte gärningen ska bestraffas som ett brott mot industriell rättighet enligt 49 kap. 2 § i strafflagen, för *intrång i växtförädlarrätt* dömas till böter.

42 §

Förseelse mot bestämmelserna om växtförädlarrätt

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar sin skyldighet att lämna uppgifter enligt 6 § 4 mom. eller bryter mot bestämmelserna i 24 § 3 mom. om användning av sortnamn ska för *förseelse mot bestämmelserna om växtförädlarrätt* dömas till böter.

43 §

Missbruk av uppgifter om odling av en skyddad sort

En innehavare av växtförädlarrätt som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i strid med syftet enligt 7 § 2 mom. använder sådana uppgifter som lämnats ut med stöd av 7 § eller i strid med nämnda moment vidareförmedlar uppgifterna ska för *missbruk av uppgifter om odling av en skyddad sort* dömas till böter.

44 §

Åtalsrätt

Åklagare får inte väcka åtal för en förseelse som avses i 41–43 §, om inte målsäganden har anmält brottet till åtal.

10 kap

Särskilda bestämmelser

45 §

Ändringssökande

Ändring i ett beslut av Evira som har meddelats med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

46 §

Forum

Laga domstol för behandling av ärenden med stöd av denna lag är Helsingfors tingsrätt.

47 §

Begäran om utlåtande

I frågor som gäller växtförädlarrätt kan domstolen begära utlåtande av Evira.

48 §

Avgifter

För Eviras prestationer enligt denna lag tas avgifter ut till staten enligt de grunder som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

49 §

Ombud för den som ansöker om eller innehar växtförädlarrätt

Har den som ansöker om eller innehar växtförädlarrätt inte hemvist i Finland, ska han eller hon ha ett ombud som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som har rätt att företräda honom eller henne i allt som gäller växtförädlarrätten.

50 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Genom denna lag upphävs lagen av den 21 augusti 1992 om växtförädlarrätt (789/1992) jämte ändringar och lagen av den 5 mars 1999 om det privat- och offentligrättsliga skydd som en av Europeiska gemenskapen beviljad växtförädlarrätt har i Finland (239/1999).

Bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den upphävda lagen om växtförädlarrätt förblir i kraft tills något annat bestäms med stöd av denna lag.

Denna lag tillämpas på de ansökningar om växtförädlarrätt som är anhängiga när denna lag träder i kraft och på växtförädlarrätt som beviljas på basis av ansökningarna samt på växtförädlarrätt som beviljats före ikraftträdandet av denna lag.

Giltighetstiden för växtförädlarrätt som gäller när denna lag träder i kraft förlängs i enlighet med denna lag, räknat från det att beslutet om godkännande fattades.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Om det i någon annan lag hänvisas till den lag om växtförädlarrätt som gäller vid ikraftträdandet, ska denna lag tillämpas i stället för den tidigare lagen.

RP 98/2009, JsUB 11/2009, RSv 236/2009